

Фестиваль

Дуния фольклорну байрамы къууанчы халда жабылганды

Барз кюн Музыка театрд «Элбрусу башында тепсеул» деген IV халкыла аралы фольклор фестивал жарык халда жабылганды. Къабарты – Малкъарга келген коллективле бизни кырал ансамбле бла бирге сахнада гала - концерт бергендиле.

Ингрири орус эм инглиш тилледе бардыргандыла. Къарауучу аллына бек алгы аа «Кабардинка» академияты къырал тепсеул ансамбль чыгып, къафаны кёргозгенди. Сора, хар замандача, фестивалга къатышханлыны парады башланганды. Бизни профессионал къауумларыбыздан сора, Беларусиядан, Юг Остиядан, Ирандан, Италияны, Ираны, Италияны, Тюркино эм Францияны фольклор коллективлери байкаръланы чыгарып,

артисте да сахнада тизилгендиле. Хар бири да тюрколюно миллет кийимлери бла соелгенлери собели сахна боспода жарык болуп, байрам хал алганды. Къарауучу аа, къонакылга къызу къарсла бла тюрпел, алапы кёллери кётрогенди.

Былай фестивалыны баш маанасы, баам, мында болур - тепсеулоче, жычыла бир бири искусстволарына къарал, къарауучу да башха культурга бла танышханды. Хар бирини музыка-

ларыны энчилиги, темпоритмини башхалыгы, сахна кийимлери тюрколюнерни бирге ушмагыанлары окъуна дунияда къалай бир сейр халк, бай, бурунудан келген адет - төре тепсеул болганына тошононебиз.

Мени оюмуна кёре, бу жаны бла Тюркино эм Индияны ансамбльлери белгилерге тийиш лиди. Индияны культураны биз асламысында фильмлеринден билебиз. Бу жол да ала, кеслерине кертчилей къалып, тамаша тепсеулне кёргозгендиле. Жашла кюрешен искусстволарындан алган зауукълуну жашырмагандыла, къарауучу да жаратханын сезип, сахнага юч кере чыкьгъанларында да,

Ахыры 2-чи бетдеди.

ПРЕСС-КОНФЕРЕНЦИЯ

«Къабарты-Малкъарны жерин, аны адамлары этген къонакьбайлыкьны унутурукь тюрюлюбюз»

«Элбрусу башында тепсеул» деген IV халкыла аралы фольклор фестивал кесини ишин бошганды. Анга Тюркден, Франциядан, Иорданиядан, Израильден, Беларусиядан, Юг Остиядан, Ирандан, Италиядан Индиядан, Къабарты-Малкъарда да фольклор коллективле къатышхандыла. Ала төрт кюнине ичинде бизде кеслерини миллет искусстволары кёргозгендиле. Чыгармачы коллективлени программалары бла Нальчикде, Терк, Лескен, Мей, Эльбрус, Прохладна районлада жашагъалда да шагьгерленгендиле.

Барз кюн, фестивал бошланганы аталып, фольклор коллективлени башчылары бла пресс-конференция бардырганды. Анга КъМР-ни культура министри Мухадим Кумахов, ОНЕСКО-ну фольклор фестивалыны къуруу жаны бла комиссиясыны келечисине да къатышхандыла. Журналистлени сорулары тыш къыралты къо-

накълга кёп эдиле. «Коллективле республиканы районларында болгандыла. Нальчикки да кёргендиле, койлерине не сезим бла кьайтадыла?» деген соругьа жууал берди. Италиядан келген къууму башчысы: «Мында бир да болмагъаны ачыкь жюркили, жарыкь, халал адамла жашайдыла. Аны хар жерде да эслерге болукьду. Биз токенге киреки, жазарга барсакь да, кёргенби, сынагъанбыз аны. Сизин республикада кёл торлю культурга болганды, ол да сейр этерча шартды. Ала бары да бир бирлерин анылайдыла, къарындашлара жазарганды да кёрюнон турды. Ма ол сезимлени этпиркибиз юйлерибизге»,- деп чертенди.

«Бизге мында, жарыгуьга, бел турругьа тиошменгенди. Кёпсиз да къалай бир жерде болгъан эсек да, къалай бир адам бла тюрбешен эсек да, аруудукдан сора, бир зат да сезмегенбиз, кёрмегенбиз. Эртегилиени сёлери барды - кён кере эшитгенден

эсе, бир кере кёрген игиди, деп. Биз кеси кёзюбюз бла керюкь мында табийгъатын, адамланы да аламатлыкьларын,- дегендиле башхала да.

Белорусиядан тишичулары ансамблини адамлары Четем чурчуларыносперинде кён кере эшитгенлерин, алай ары барыргъа онг чыкьмагъанына жарыгыандыла. Ол заманда Мухадим Кумахов тамбала эрттендикден кеч къалай, алапы ары этпир кёргозторге сёз бергенди.

Журналистлени бири: «Кабардинка» бла «Балкарки» къырал фольклор ансамбльлени тепсеулдерин, костюмларын да жаратханмысыз?»,- деп сорганды. Ол сагьат израильчилден бири: «Бек аламатдыла, бек аридуьла. Алай, билемисиз, мен нек эсе да алапы бир ауур сунама. Къызларыгуьз, жашларыгуьз да тепсеген заманда къарал, аларга жарып тургъанма. Баам, ала жалгъан къумачладан болурла»,- дегенди. Мухадим Лялюшевчин ала жалгъан

къумачдан тигилмегенлерине, артыкь ауур болмагъанларына, кеслери да къырал академиялы ансамбльникиле болгъанларына ийнадыргьа ашыкьды. «Алгъын къабартылы эм малкъарлы тишичуула алтындан, кошошден да бел баула, ёшонлюкье да жюротгендиле. Бир-бирлени кюрюлеринде алай затла биогон да сакьланадыла»,- деп къошханды.

Концерти ахырында барыгуьз да порен турп, шуькулуну тепсеулне баргъансыз. Ол бизни миллет тепсеулден къуралгъан эди, анга, къыйналмай, жетиги юйрэнгалгъанмы эдиле деген сору да болгъанды. Анга Ирандан келген къуумуну башчысы былай жууаплагъанды: «Бизге къалай аныкь бюгергибизни бир кере кёргозттеней алгъанбыз. Андан сора да, хар бирбизки жаныбызда сизни жашла бла къысла соеле эдиле, атыгыбызны тапсыз аласькь, ала тозеттендиле».

Ахыры 2-чи бетдеди.

Жанааурулыкь

Къыйын аругьанлагьа болушукьга деп - концерт

Озган байрым кюн Нальчикде Профсоюзланы Маданият юйюнде миллет тепсеулени «Шагди» ансамблини соьльни концерти болганды. Ол жаш шагдичилени биринчи уллу чыгьрмачы ингрилерди эди. Концерти «Выше радуги» деген жаш тёл фонд онкологиядан аругьан эмда къарар адамлары тёл фонд къылагъан соьбийеге болушукьга деп кырал сакьла. Ингрилери къырал дерл алай соьбийеге болушукьга къоратылыкьды.

«Онкология ауруу къыйын болгъанды да къарармай, аны хорларга болукьду. Жаланда ачка, кёл ачка керекди. Биз къурагъан концертте уа алагуьа шыныулыкь бередила,- дегенди фондуни башчысы Мина Дзасожилова. Унажовканы койюрлери къурагъан тепсеул школу «Шагди» ансамблини сахнада жыл саны, анда тепсегенленича алыкьа артыкь уллу тойлоьду. Болсада, кесини жыл санында да къарармай, ол кесини жарыкь программасы бла дунияны кёл къыралларына барып, ким да эс бурчуна, соьлюкь къараарча тепсеулени кёргозгендиле, россияны эмда халкыла аралы конкурсланы сугьауларына тийишли болгъанды, ала къайда болса, къайры барсада да, кон-

церт программалары бла кеслерини къарауулугьа оьсийоргендиле. Бу жол да къарауучула педагоглары уллу профессионализмлерине, концертте программага къатышханлыны тепсеулде усталыкьларына эмда «Шагди» ансамблини жарыкь репертурына уллу багы бергендиле.

Концерт программаны уа Мирхан Ахпачев «Шагди» деген жыр бла ачканды. Аны жырлагъанын шагдичиле уа аруу тепсеулери бла ботконда аламан этгендиле.

Ол ингриде артистлери, тепсеулде усталыкьлары бла къуандардыны кёрмойки, Светлана Шорганова тиген костюмла, даурбасла бла тепсеулери да кёргозгендиле. Даурбасчылары студиясы Унажовкыла къурылып

ишлегенчи жаланда эки ай болды. Аны очон болур эди, соьбийле къолларына инструментле алыкьа артыкь аламан келидири алмагъанларына да къарармай, къарауучулары кёллери кётюрюкь юкюн къылагъандыла.

Концерти кезиунде ингрини бардыргъанла «Шагди» ансамбльде «Сабий халкь ансамбль» деген сыйлы ат берилгенди да билдыргендиле.

Концерт программасына ала Мухадим Амур, Азамат Цавкилов, Резуан Маремкулов, Артур Гонгапш, Аслан Шогенцов, Анзор Усонинов, Алим Аталиков, Аслан Мамиев, «Кабардинка» къырал академиялы ансамбль эмда башха белгилли артисте къатышхандыла.

«Выше радуги» жамауат организацианы ишине кесини себеллиги «ОАЭСИ» саты-алуу ара, ООО «Универсал-сити», Краснодарны эми Пермь крайы КъМР-де саты-алуу предствительствосу да этгенди.

Бизни корр.

Тёрекек стол

«Биз уллу къыралны бир кесегибиз»

2-чи ноябрьде КъМР-ни Граждон обществону институтлары бла байламлыкьла къурау эмда миллетлени ишлери жаны бла управленясы Север-Кавказ федеральны округу «Бизни кючюбюз шуьхлукьдады» деген жамауат проектни жашауда бардыргъан башхалы къуоуму бла тобешуу къурагъанды. Бу иш Халкыны бирлигини кюнине аталып ётгенди. Ол Север-Кавказ федеральны округда миллетле аралы келишумлюкьно эмда бирликни кючлендирер муратда бардырылгъанды.

Къабарты-Малкъарга келген делегацияга «Ставропольени славян союзу» деген жамауат организацины таматасы, СКФО-да «Ставропольну халкьларыны «Кавказда мамырлыкь ючюн» деген союзу» жаш тёлу жамауат къымылдану председатели Аруур Круталевич, Север-Кавказ федеральны округу Жамауат

нов, РФ-ни Президентини СКФО-да толу эркинликке келечисинде жаш тёлу политика жаны бла советини таматасы, Ставрополь крайда Дагьыстанны халкьларыны жаш тёлу организациларыны председатели Малик Кимбаров, РФ-ни Къырал Думада депутатыны болушукьчу Валерий Новиков, Кавказда линейный къа-

эм жамауат организациларыны келечилерини да къатышулары бла «тёрекек стол» бардырылгъанды. Аны башлай, Управленяны башчысыны къулугьун толтургъан Гергьокьлыны Жамбулат бу тобешуу бизни барыбызда да бириджирген къыралыбызда, республикаларыбызда жашагъан кёл миллетле бир бирлери бла шу-

советини Миллетле эм динле аралы ишле жаны бла комиссияны председатели, Дагьыстан Республиканы Ставрополь крайда келечисинде Абдулла Омаров, Чеченлидени бла ингушлары Ставрополь крайда «Вайнахыла» жамауат организациларыны председатели Рамзан Дадаха-

закъланы сыйлы атаманы Пётр Федосов киргендиле. КъМР-ни Граждон обществону институтлары бла байламлыкьла къурау эмда миллетлени ишлери жаны бла управленясыны конференц-залында къонакъланы, Къабарты-Малкъарда жашагъан миллетлени культура араларыны

ёкьлукьда жашарча этер, динлени араларында келишумлюкь болур мурат бла къуралгъанын айырып айтханды. «Уллу Россиеде жашагъан къыйсы халкь да, къыйсы гражданин да кесин демениги къыралны айырымалыкь кесеге болгъанын сезерге керекди»,- дегенди.

Ахыры 2-чи бетдеди.

Эсгериле

Поэтни назмулары кёп тилледе эшитилгендиле

1-чи ноябрьде Къабарты-Малкъарны жамауаты Къулылыны Къайсыны туугъан кюнине келгендиле, сагьат тогуздун бир кесек атлагъан эди. Алайда Кежге элини 20-чи номерли орта школуну окуучулары устазлары бла соеле эдиле. Соьбийле, Къайсыны назмулары дагьыда эслерине сала, бир бирлерине айтып юреше эдиле. Биз кесекден алайга Юг Остиядан Къайсыны антылу шуьху, алим Нафи Джусуйты эгечи Клара бла жетдиле. Ала кесин да жылгъа эки кере - поэтни туугъан эм ауушхан кюнлеринде - берни келмей къалайдыла. Анга эсгермени къатында соелгенден бири ыспас этгенде: «Ол мени къарындуу эди. Аны себелли манга бир торлю махтау керек тойлоьду»,- деп жууаплагъанды Нафи Георгиевич.

Ол кюн Къайсыны назмулары малкъар, къабарты, орус тилледе да эшитилгендиле. Алапы Нальчикни 2-чи, 7-чи, 19-чу, 20-чи, 21-чи, 30-чу номерли орта школларыны окуучулары аруу айтхандыла. Былайда бир шартны ани белгилерге соьме: орусупу бла къабартылы окуучулары назмулары малкъар тилде шатык айтханлары бек хычуун кёрюнгенди.

Сагьат онбир болгъанды уа майданга КъМР-ни Башчысыны Администрациясыны таматасы Владимир Битоков, КъМР-ни Правительствоосу Председатели орунбасары, республиканы билми берюу, илму эм жаш тёлуне ишлери жаны бла министри Нина Емузова, Парламентни депутатлары, башха онуючу къулукьчула, къабартылы эм малкъарлы поэте, жазуучула, поэзияны соьйгенге да калген эдиле.

Къулылыны Къайсыны туугъан кюнине жораланган митинг-ни КъМР-ни культура министри Мухадим Кумахов ачканды. Ол, поэте, айтханыкь жерлешибизге аталып, республиканы

кёл жерлеринде торлю-торлю къууачыны ишле бардырылыкьларын билдиргенди. «Къайсын уллу назмуу болууу бла кечкинип къалай, огуьрулу да адам эди. Аны аты дунияны башында кёл

жерледе айталады, назмулары уа кёл тиллерге кёрюнолгендиле. Ол бизни эскибизде ёмюрлерге каллыкьды»,- дегенди министр.

Ахыры 2-чи бетдеди.

Жазылыу - 2015

«Заманны» - хар таулу юйюрге!

Хурметли жамауат!

«Заман» - миллетибизни жангыз газетиди. Аны бетлеринде малкъар халкыны культуьрасыны, тарыхыны, бюгопунно жашаууну, айтхалыкь адамларыны, жетишмилерини эмда жарысуларыны юслеринден басмаланган материалларыны сиз бир башха изданиында табаллыкь тойлоьласыз.

Алайды да, жазылыгуьз, билелик этигиз кесигизни газетигизге! Жангы жылда да ол сизни керти шуьхугьуз, огуьруу сёз нёгеригиз болур деп шынабыз.

«Заман» газетини редколлегиясы.

